

בענין מלחמת ד' להצלת הדת, ובענין התחברות לרשעים !

שאלתי למו"ר הגה"צ איש מופת אב"ד ואדמו"ר מסאטמאר זי"ע (שהיה מגדולי חסידי בעלזא, וידיד נעורים לאדמו"ר מסאטמאר זצ"ל) על חוות דעתו בענין הבחירות, ושאלתי למו"ר: הלא רק האדמו"ר מסאטמאר בלבד בירר הענין בספר, ועל זה השיב וסיפר בפרוטרוט: שכבר נשאל בזה מידיו האדמו"ר מסאטמאר: - איך הוא משתתף בבחירות לכנסת, הלא הוא בורס בכך שהנציגים החרדים מחתברים לרשעים, והשכחי לו: - "מצוה לשמוע דברי חכמים-והלכה כדביים", אז שאל אחי: - הלא אני ביררתי בספר, והם רק חתמו, והשכחתי: - שדבר זה הוא הלכה פסוקה, שכבר ביררו אותה גדולי חלקידי מרן החת"ס זי"ע (עוד בשנת תרכ"ט), וידוע ומפורסם שמר"ב הגה"ק המהר"ם שיק, רבי אברהם שאג אב"ד קויברסדורף, הכתב סופר, המחנה חיים, ומהר"י אסאד, ועוד, זי"ע, בעצמם ישבו בקאנגרס הרפורמי (שדברו הניכר מינים ואפיקורסים, בשנת תרכ"ט) כדי להגין על הדת (שלא יחרבו הרפורמים ח"ו את קהילות החרדים ע"י חוקי הקאנגרס שלהם), וביררו חיסב הלכה למעשה שאין בכך משום התחברות לרשעים כלל, אלא מלחמה ד' להצלת הדת יש בכך, וטוב וישר לעשות כן, כמפורש היטב כל זה בשו"ת מהר"ם שיק (או"ח-סי' ש"ט) עי"ש, ומו"ר הגה"ק בעל זכרון יהודה אב"ד סאטמאר זי"ע (תלמיד הכתב סופר זי"ע) אמר לי שדברי המהר"ם שיק (שם) בענין ישיבתם בקאנגרס נכתבו באופן מיוחד כדי לתוציא מליכון של קנטרנים שהיו בדור החזק, שמטרתם הייתה לבזות את גדולי הדור ולהתכבד בקלונם באיצטלא וקנאות-שלא יתחברו לרשעים בנכח מינים דפורמי. - כביכול, (והדבר מורגש היטב למעיין בלשון המהר"ם שיק-שם), וכח"ר יודע זאת מן הסתם, ואיך בכל זאת העלים פסוק הכתוב בספר "ויואל משח", הלאה בידור יקרא, כשהענין חסר מן הספר ? !, - ומועצת גדולי חתורה סמכו על פסק הלכה הנ"ל, כפי שסיפר לי יו"ר הגה"צ רבי עקיבה סופר גאב"ד פרשבורג זצ"ל-וורוקא כח"ר מחנך כ"כ לדעת תורתם של תלמידי מרן החת"ס זי"ע, היחזק ?!. והשיב האדמו"ר מסאטמאר: - הלא לבסוף יצאו מהקאנגרס של הרפורם, כי לא רצו ליישב עמם, והשכחי לו: - דווקא מה שיצאו מהקאנגרס אח"כ הוא לכו"ע לא מחמת שום איסור, שהרי מתחילה ישבו עמם-וביררו להלכה שאין שום איסור בכך, (וידוע דכל מה שיצאו היה כדי למנוע מהרוב הרפורמי לכפות דעתם על המיעוט החרדי, ויציאתם הייתה כמטרה להשיג אוטונומיה נפרדת לחרדים מהממשלה, מה שנודע אח"כ בשם חוק - הקהילות הנפרדות). והשיב: - שאין לדמות נציגים שהם גדולי תורה לנציגים פשוטים, ושאלתי: - וכי כ' תורות יש בישראל? וגם רוב נציג לחרדים בקאנגרס לא היו גדולי תורה-כידוע, וגם אחת החרתם לנציגים פשוטים ליישב עם רשעים בעירות בא"י. וביוון שלא היה יכול לסתור פסק רבותינו (משנת תרכ"ט), ע"כ הקשה במכוכה: - א"כ מדוע אסרו גדולי ישראל להשאר ב"וועד הלאומי"? אז הקשתי עליו: - מדוע אסרו הרבנים מלפנים לנשים לכחור, ועתה כח"ר מחיר לנשים להצביע גם בארה"ב וגם בעירות בא"י. והשיב לי: - שיש חילוק גדול בזה, משום שה"וועד הלאומי" היה גם "קהילה", ובחירות לקהילה אין להם שום חוקף אם אינם עפ"י דין תורה, (ובחירות והצבעת נשים אסורות בקהילה עפ"י דת), משא"כ בבחירות כלליות אין בכך שום נפ"ם, ואסרתי לו: - יפה אמרתם, וזהו באמת (מלבד שאר טעמים) החילוק בין ה"כנסת" ל"וועד הלאומי", שהכנסת היא רק מוסד מנהל-ולא קהילה כלל. וכיון שראה שאין טעם בסתם קושיות, לכן חזר להקשות מצד ההלכה, ושאל: - מי החיר לנציגי אגו"י ליישב בכנסת שהיא ערכאות שדנים בה בחוקי עכו"ם, הרי אסור לילך לדון בערכאות (כמבואר ברמב"ם סוף הלכות סנהדרין), והשכחתי על זה: - דבאמת כאותה הלכה עצמה כתב הרמב"ם והאיסור הוא רק "לדון" בפניהם בסתם, אבל במקום שיש גבר אלים שאינם צריכים פירוש כתב הרמב"ם (שם) שכדי "להציל" סמונו מן האלם מותר ברשות כי"ד לילך לחקרו אף בערכאות, עי"ש, ובא"י צריך להציל מן האלמים לא רק ממונות הנגבים בדינא דגזלנותא, אלא בעיקר נפשות, שלא ילכדו ברשת הכפירה, ויש בזה רשות וציווי כי"ד של מועצת גדולי חתורה, ואין חשש איסור בזה כלל. ושוב לא השיב בזה כלל, אלא שאל אותי: - מי החיר לנציגי אגו"י לומר ככנסת פעם בד' שנים "שהם מחייבים לשמור אמונים למדינת ישראל וחוקיה", שזה ממש כמורה בע"ז שלהם, וקי"ל בשו"ע (יו"ד-סי' קנ"ז) שאסור לומר בפיו שהוא עכו"ם, ורק לכוש מלבוש עכו"ם להטעותם-כדי להפטר מהמכס-מותר, אבל כשאומר בפיו ממש נראה כמורה בע"ז, ואסור-כיהרג ואל יעבור, דהוי אכזרייהו דע"ז. והשכחי לו: - שנשפט סמנו דברי הרמ"א (שם) דמפורש כתב, דאעפ"י שאסור לומר בפיו שהוא עכו"ם, מ"מ מותר לומר להם לשון המשתמע לחרי אפ"י (אופנים), והם יסעו לחשבו כעכו"ם והוא לבו לשמים, וכמו שחורה זקן מרן החזו"א (זה"ל) זלמן ינקלביץ (שיכוין להתחייב לשמור אמונים לארץ ישראל-ולחוקיה, שהם המצוות התלויות בארץ, שהוא מותר מכ"ס דלהכריח המכס שהוא רק ענין ממונות, וכאן בדיני נפשות עסקינן, וגם בזה לא השיב דבר, והעלת זכרונות מהימים בהם למדנו בחברותא לסאטמאר כשנת חרס"ד ואילך, כהיותי לומד אצל מו"ר בעל זכרון יהודה אב"ד סאטמאר זי"ע, ושבא אצלי ללמוד אומנות הסילה ולא איסתי' מילתא בידו. על כאן דברי מו"ר - לאדמו"ר מסאטמאר זצ"ל. אח"כ שאלתי למו"ר: מה עם אלו המקיימים "שכ ואל תעשה". והשיב לי: - דשב ואל תעשה הוא עובר על דברי חכמים, ומתיישב כח חחרים, ונותן כזה יד לרשעים, והם דומים לאנשי קהילות ה"שטאטוס-קווא" שבאונגארן, שלא הצטרפו לחרדים (אורטודוקסן), ועמדו מן הצד בשכ ואל תעשה ולא באו לעזרת ד' נגיבורים, ומשום כך נאסרו קהילותיהם ע"י כל גדולי ישראל שם, וסיימ: וחמחמי על "ווצאי אונגארן שאינם נשמעים לצו גדולי ישראל להצביע לאגו"י, איך הם מתנהגים בדרך שהוא היפך הגמור מדעת חזרתם של תלמידי מרן החת"ס זי"ע (כנזכר במהר"ם שיק המובא למעלה), ובפרט שזקני גדולי אונגארן שהגיעו לא"י ציוו בחוב קדוש להשתתף בבחירות לאגו"י, כהו"ח לכבוד החורה וההולכים לאור פסקי רבותנו חלמידי מרן החת"ס זי"ע, ולהוציא מלב קנטרנים וספקנים (משנת תרכ"ט - ועד ימינו),

הק' יצחק פרידמן

הסדר

הר"ר י. פרידמן שיחי' בא אלי לסאול בענין הבחירות, וסיפרתי לו הויכוח שהיה ביני לבינ ידיר נעורי כ"ק האדמו"ר מסאטמאר שליט"א, וציויתי עליו להדפיס חובן הויכוח, כדי שיהיה למשמרה, לאור לבני מרי המרננים על פסקי רבותינו, ומסיתים נגד אמונת חכמים ר"ל. ולראיה באתי עה"ח לכבוד רבנן וחלמידיהון, יום כ"ז חשרי שנת שז"ל

שמואל שניצלער

בן לא"א הרה"צ החסיד מו"ה ברוך

יודא זצ"ל זי"ע, מהפצת ששקע

דירלים. דח' מאה שערים 17

Jerusalem 1214441-1214442